

Rajona deputātu padomē

Pabalstīti nepilngadīgie

Izskatīti rajona skolu valdes iesniegtie materiāli par nepilngadīgo pabalstīšanu. Vienu no viņiem nolēms ievietot internātskolā, saglabājot dzīvojamo platību Rudzātu pagasta Steķos. Izskatīta arī lieta par pabalsta pārādresēšanu trim mazgadīgajiem — diviem brāļiem un māsiņai Rožupes pagastā, — to vairs nesaņems viņu māte, ka līdz šim, kura ar audzināšanu nenodarbojas, bet tėvs.

Kompensēta konfiscētā manta

Izskatīti vairāki iesniegumi par mantas atgriešanu vai tās vērtības atlīdzināšanu sakarā ar ģimeņu administratīvo izsūtīšanu 1949. gadā, pamatojoties uz LR MK 1992. gada 26. maija lēmumu.

Kompensācijas no republikas budžeta nolēms izsniegt Mihailam Nikitinam (pašlaik dzīvo Liepājā), kura ģimene izsūtīta no Vārkavas pagasta Tiltovas sādžas, Valentīnai Kiseļevskai (dzīvo Rīgas rajona Zvejniekiemā), izsūtīta no Galēnu pagasta Kauperu sādžas, Ivanam Krēslīnam (dzīvo Rīgā), no Livānu pagasta Lauru sādžas, Janīnai Birķei (dzīvo Madonā), no Aizkalnes pagasta, Antonam Briškam (dzīvo Livānos), Pēterim Zarānam (dzīvo Jelgavas rajona Vircavas pagastā), no Livānu pagasta, Janim Vaideram (dzīvo Madonas rajona Lielezeru pagastā), no Vārkavas pagasta I Vārkavas.

Lai turpmāk ieviestu kārtību vajadzīgo dokumentu nolomēšanai, padome akceptēja to sarakstu: iesniegums, mantinieka pieprasījums un dokumenti, kas apstiprina radniecību, pierādījumi par izvešanu vai nelikumīgu represēšanu, arhīva izziņas, tiesas spriedums par konfiscēto mantu un tās juridisks vai ar robežbiedrības aprēķins, adrese, konts, kurā iemaksājama nauda, rajona represēto komisijas lēmums, uzrādīt protokola numuru, akts ar atzinumu par īpašuma atdošanu vai vērtības kompensāciju.

Iestājās LPS

Padome nolēma: lai labāk varētu nodrošināt rajona interešu aizstāvēšanu valstī un attiecībās ar augstākajiem likumdošanas un izpildvaras orgāniem, iestāties Latvijas Pašvaldību savienībā, iemaksājot 260 latos biedru naudu.

5. augusts — brīvdiena

15. augusts ir Dievmātes Debesīs uzņemšanas svētki, ko plaši un sirsnīgi atzīmē katoļu baznīca, tie īpaši ir arī mūsu rajonam — tūkstoši svētceļnieku pulcējas Aglonas bazīlikā. Lai dotu iespēju iedzīvotājiem piedalīties tajos, šī gada 15. augusts noteikts par brīvdienas rajona padomes iestādes un uzņēmumos strādājošajiem, atstrādājot 20. augustā. Ieteikts arī citu iestāžu un uzņēmumu vadītājiem šo dienu izsludināt par brīvdienas.

Mērķdotācijas pabalsti un palīdzība trūcīgajiem

Pēc apspriešanas sociālās, kultūras un veselības aizsardzības komitejā, noklausoties rajona sociālās aprūpes un veselības aizsardzības nodaļas vadītājas J.Fadejevas ziņojumu, rajona padome nolēma ienākušo mērķdotāciju 25000 latu apjomā sadalīt proporcionāli iedzīvotāju skaitam pagastos, ņemot vērā iepriekš ieskaitīto līdzekļu izmaksas un pašu pašvaldību budžeta līdzekļu izlietojumu pabalstiem trūcīgajiem iedzīvotājiem. Pagastiem tādējādi novirzīti 13007 latu, tajā skaitā Aglonas — 1393, Aizkalnes — 447,

Galēnu — 374, Jersikas — 650, Pelēču — 532, Preiļu — 940, Sutru — 823, Riebiņu — 1049, Rožkalnu — 509, Rožupes — 965, Rudzātu — 580, Rušonas — 1045, Saunas — 721, Silajāņu — 352, Stabulnieku — 566, Turku — 646, Siļūkalna — 420, Upmalas — 580, Vārkavas — 415 latu, pilsētu domēm — 11993 latu, no kuriem Livāniem 7077, Preiļiem — 4982 latu.

Par autotransportu

Riebiņu pagasta bilancē nodota automašīna GAZ-24, 1969. gada izlaidums, atcelts 19. sasaukuma Preiļu rajona TDP 18. sesijas lēmums par automašīnas VAZ-2121 nodošanu policijas nodaļai.

Ceļa rekonstrukcijas pabeigšanai

Par mūsu rajona vizītkarti pamatoti uzskata Livānu — Preiļu šoseju, kura ir pirmās šķiras autoceļš, bet jau vairākus gadus tiek rekonstruēta. Šimbrīžam piezūcis līdzekļu darbu turpināšanai un pabeigšanai. Rajona padomē ar iesniegumu par to piešķiršanu griezās 24. ceļu pārvalde. Iepazinoties ar tās informāciju, padome atzina, ka šī ceļa stāvoklis ir neapmierinošs un nolēma LR Satiksmes ministrijas Autoceļu departamentu lūgt iedalīt nepieciešamos līdzekļus rekonstrukcijas pabeigšanai.

Ar naudas līdzekļiem

bija saistīti arī vairāki citi iesniegumi. Ņemot vērā budžeta deficītu, bija iespējams apmierināt tikai dažus. Atbalstot bērnu invalīdu nometni rajonā, nolēms tai piešķirt 350 latu, apmaksāti 50 latu deputāta Ē.Ancāna izdevumu segšanai par piedalīšanos Eiropas Kopienas rīkotajā seminārā.

Aizdevuma atmaksas termiņi pagarināti

Līdz šā gada 1. septembrim pagarināti aizdevuma atmaksāšanas termiņi Vārkavas, Turku, Galēnu, Sutru, Upmalas, Aizkalnes pagastiem un Livānu pilsētas domei, bet līdz 1. augustam — Rušonas un Rožupes pagastiem. Šie līdzekļi tika piešķirti darbinieku algām.

Apstiprināti komisiju nolikumi

Padome apstiprināja rūpniecības, lauksaimniecības, ekonomisko sakaru, pašvaldības īpašumu privatizācijas, zemes, veselības aizsardzības, kultūras, denacionalizācijas un represēto komisiju nolikumus, tajā skaitā arī vienas no šīm komisijām — zemes — personālsastavu: priekšsēdētājas amatā Janīna Komkaite, locekļu — lauksaimniecības departamenta galvenais agronomis Janis Kivlenieks, meliorācijas pārvaldes darbinieks Livanos Vairis Utināns, vides aizsardzības komitejas pārstāvis Vladislavs Dzenis un rajona padomes deputāts Jāzeps Anspoks.

Prēmijas par vilku iznīcināšanu

Padomes sēdes darba kārtībā papildus tika iekļauts Vārkavas pagasta, kuru, kā arī kaimiņu pagastus, apseduši vilki, pieteikums par šo dzīvnieku biežājiem uzbrukumiem majļopiem. Nolēmts piešķirt 30-50 latu lielas prēmijas par pieauguša vilka iznīcināšanu, 25 latu prēmiju — par vilcēna, lai tādējādi veicinātu mednieku interesi par plēsoņu apkarošanu.

A.RANCĀNS,
rajona padomes deputāts

Aizsardzības daudzciņas sacensības

11. un 12. jūlijā Talsos notika Pasaules kausa izcīņas III posma sacensības aizsardzības daudzciņā jeb vasaras biatlonā. Uz starta linijas nostājas Čehijas, Polijas, Latvijas un Lietuvas izlases. Ne svelošā saule, kas cepināja visu dienu, ne Talsu pilskalnu stāvie pacēlumi nesēja izsist no sliedēm mūsu labāko daudzciņnieci Ilonu Lubāni, kura šava bez soda punktiem. Virriešu konkurencē skrīšanās ātrāk kājas cilāja un precīzāk šava Mirosļavs Berta no Čehijas, kurš dobelnieku Zigurdu Labalaiki apsteidza par četriem punktiem. Jauniešu konkurencē otrās vietas ieguva Oļegs Salavjovs un Ilze Pēda.

Pēcpusdienā notika sacensību interesantākais veids — stafete, kurā viriem un junioriem bija jāveic 3 x 1,5 kilometri, bet dāmām un juniorēm 1

x 1 kilometrs, zēniem un meitenēm — divi un pusotra kilometra. Uzvaras laurus plūca dāmas Ilona Lubāne, Olga Apikonova un Ilze Pēda, jaunieši Oļegs Salavjovs, Andris Astrātovs un Andrejs Tjūnni. Viriem iztrūka mūsu izlases spēcīgāko biatlonistu Jāņa Mičuļa un Jāņa Neimaņa, viņu vietā iekļāva mani un Rīgas šaušanas kluba jauno sportistu Andreju Ivanovu. Jaunība un sacensību pieredzes trūkums lika piekāties viesu priekšā.

Otrā diena tāpat sākās ar pamatīgu karstumu un krosu 8 kilometru garumā ar četrām šautuvēm. Tieši šaušana bija «klupšanas akmens» un rezultātā Z.Labalaikim pietika, man — septiņā vieta. Dāmas veica sešus kilometrus, uzvarēja I.Lubāne, O.Apikonovai — ceturta vieta. Jaunākajās grupās nepārspēt palika viesi. Sacensību regla-

ments atļāva pedāļties arī veterāniem, viņu pulkā pārkāpi bija mūsu rajona pārstāvji Andrejs Tūls un Fekoklsts Pušņakovs.

Sportisti saņēma daudz medaļu un vērtīgu balvu, puļoja šampānietis un par godu uzvarām tika šautas raķetes. Drīzumā čehu koleģi rīko starptautiskas sacensības ar ASV, Šveices, Zviedrijas, Lielbritānijas, Polijas, Lietuvas un citu valstu piedalīšanos, šiem startiem gatavojas arī Latvijas izlase.

Trešajā posmā komandas ierīdojušās šādā secībā: jaunieši — Polija, Čehija, Latvija, Lietuva, jaunieši — Polija, Latvija, Čehija, sievietes — Čehija, Latvija, Polija, juniori — Polija, Čehija, Latvija, Lietuva, virieši — Čehija, Lietuva, Latvija.

A.ŽUGRIS,
sacensību dalībnieks

Preiļu pilsētas domē

• Apstiprināti domes nolikums, pastāvīgo komisiju nolikumi, noteikta darba samaksa deputātiem un komisiju locekļiem, apstiprināts pārvaldes štatu saraksts.

Neatbrīvotajam domes priekšsēdētāja vietniekam nolēms apmaksāt 40 darba stundas no priekšsēdētāja algas. Par piedalīšanos domes sēdēs deputātiem maksās 5 latus 80 santīmus, par darbu komitejās — 3 latus 51 santīmu. Pastāvīgo komisiju locekļiem noteikta samaksa par katru sēdi 4 latu 68 santīmi, bet komisijas priekšsēdētājam — 5 latu 80 santīmi.

• Domes sēdes notiks katrā mēneša trešās nedēļas otrdienās. Likumā noteiktajā kārtībā tās var apmeklēt katrs pilsētas iedzīvotājs, ja viņam interesē kāda jautājuma izlemšana. Kā arī pieprasīt pieņemto lēmumu izrakstus. Dome noteikusi dienas, kad apmeklētājus uzklāus domes priekšsēdētājs, viņa vietnieks, komisiju priekšsēdētāji.

• Lūgumu — atļaut tirgoties ar alkoholiskajiem dzērieniem — bija iesniedzis firmas «Jata» vadītājs V.Veļeckis. Savu lūgumu viņš pamatoja ar to, ka «Jata» nav tikai tirgotāju firma, bet attīsta arī ražošanu — cep maizi, ir šūšanas cehs. Līdz ar to pilsētā tiek nodrošināta darba vietas, toties esot problēmas ar naudu, kas nepieciešama ražošanas paplašināšanai. Dome izņēmuma kārtā (neatceļot iepriekšējās valdes lēmumu, kas paredz neatvērt jaunus alkohola tirgotavas pilsētā), firmai «Jata» atļāva tirgoties ar alkoholiskajiem dzērieniem līdz 31. septembrim. Tiesa, šo divu mēnešu laikā firmai jāsamaksā visi parādi. «Jata» nav samaksājusi par apkuri un telpu īri. Parāds ir vairāk nekā 3 tūkstoši latu.

• Dome izskatīja pašvaldības uzņēmuma «Saimnieks» iesniegumu. Tā vadītājs Krišāns informēja deputātus, ka firma «Carina» komercdarbībai izmanto Preiļu viesnīcas telpas. Patlaban, kad ar Saimnieciskās tiesas lēmumu lauzts īres līgums ar akciju

sabiedrību «Tauma», viesnīca ir pašvaldības uzņēmuma «Saimnieks» pārziņā, bet «Carina» neslēdz līgumu ar «Saimnieku» par telpu īri un, protams, par telpu izmantošanu nemaksā.

Deputāti nolēma bridināt firmas «Carina» vadītāju Māri Mainuli, ka viņam nekavējoties jāsamaksā parādu par īri un, ja firma turpmāk vēlas izmantot šīs telpas, jāslēdz līgums. Ja tas netiks izdarīts, likumā noteiktajā kārtībā pilsētas dome lūgs atbrīvot telpas, kurās izvietojies M.Mainuļa veikals un kafējnīca.

• SIA «RBKK» vadītājs S.Serkovs domei bija iesniedzis divus iesniegumus. Viņš lūdza atļaut Preiļos uzbūvēt modernu benzīna uzpildes staciju. S.Serkovs informēja, ka projektēšanas darbus veiks zviedru firma. Autouzpildes stacijā būs ārzemju iekārta, tur plānota arī vieglo automašīnu mazgāšana. Tā atbildīs pasaules standartiem un prasībām gan tehniskās apkalpošanas, gan vides aizsardzības ziņā. Darba vietas būs vismaz 10 cilvēkiem.

Deputāti neiebilda pret degvielas uzpildes stacijas būvī Preiļos aiz kafējnīcas «Zīle» brīvajā teritorijā. Ja vieta atbilst sanitārajām un vides aizsardzības normām un šādu lēmumu ir parakstījuši attiecīgo dienestu speciālisti, pieprasītā zemes platība uz 50 gadiem tiks iznomāta SIA «RBKK».

Dome apmierināja arī otru S.Serkova lūgumu, proti, iznomāt autotransporta stāvvietu, kura atrodas iepriekš tūrm. Ja SIA «RBKK» tur ierīkos autotransporta maksas stāvvietu, protams, kārtība tur būs lielāka.

• Domes priekšsēdētājs Oļegs Hļebnikovs deputātus informēja, ka privātfirma «Inna» ierosinājusi alternatīvu Preiļu pilsētas apkures projektu. Kad šis projekts būs gatavs, deputāti lems, ko ar to darīt.

• Dome iedalīja sporta klubam «Cerība» 50 latu pilsētas futbola čempionāta organizēšanai.

A.IĻJINA

GALĒNU PAGASTĀ

Siens sagādāts, tagad gaidām lietu

Galēnu pagasta padomes priekšsēdētāja Leontīne Saleniece pastāstīja, ka viņu puses ļaudīm divu saulainu un karstu nedēļu bijis gana, lai piepildītu šķūņus ar sienu. Bet zāle padevusies krietna, un vēl ir daudz nenoplūtu platību. Tāpēc galēnieši labprāt iznomā pļavas. Mičuļevkā lopbarību gādās Latgales lopkopības izmēģinājumu stacijas ļaudis. Viņi, savukārt, palīdzēs galēniešiem iztīrīt kanalizācijas sistēmu, jo ciematā nav vajadzīgās tehnikas. Par to ir noslēgts savstarpējs līgums. Jau otro gadu ap pusimtu hektāru pļaujamo platību Ceperu sādžā nomā paju sabiedrība «Druva».

Celtnieki solīto pilda

Pilnā sparā notiek celtniecība ugunsgrēkā nodegušo māju vietā. Ar dažiem nelieliem aizrādījumiem nodotas divas līvānietes, kuras montēja māju būves kombināta Kuldīgas filiāles celtnieku brigāde. Broņislavai Zverņipai māja uzcelta Gailīšos, kur dzīvo viņas radi. Bet Aleksandrs Vēvers savu saimniecību atjauno vecajā vietā. Preiļu starpsaimniecību celtniecības organizācija viņam būvē kūti, kurai nu jau arī jumts virsū.

Preiļiešiem uzcītā arī Aleksandra Korsaka dzīvojamās mājas un saimniecības ēku būve. Bet Arnis Seimanovs ir saņēmis kompensāciju un algo strādniekus no Viļāniem.

Galēnu pagasta padomes priekšsēdētāja Leontīne Saleniece uzsvera, ka ļoti patīkama esot uzmanība,

ko viņiem veltot Valsts prezidents Guntis Ulmanis. Viņa uzdevumā pagastā un ugunsgrēka vietā vairākkārt pabijis Valsts prezidenta kancelejas vadītājs Ivars Millers, lai pārliecinātos, vai viss solītais tiek pildīts, vai darbi nestāv uz vietas. Prezidents ir solījis, ka līdz rudenim pats iegriezišoties Galēnu pagastā, lai pārliecinātos, ka celtniecība pabeigta.

Bet pa vidu darbiem...

...pagastā notiek dažādi kultūras pasākumi. Folkloras festivāla «Baltica-94» ietvaros Galēnos viesojās etnogrāfiskais ansamblis «Bārta» no Kurzemes, kā arī kaimiņi — Viļānu pagasta folkloras ansamblis. Lai svētki visiem būtu patīkami, par to rūpējās pagasta kultūras dzīves organizētājs Jānis Erts, skolotāja Marta Binduka, kopas «Vidsmūiža» vadītāja Anna Kupre un saimnieces — skolas pavāre Sandra Pudule un skolotāja Inese Laskovska.

30. jūlijā Galēnos paredzēti pilngadības svētki divdesmit vienam pagasta jauniešiem. Daļa no viņiem mācības turpinās tehnikumos un augstskolās, citi strādās, citi precēsies, bet ir arī bezdarbnieki.

31. jūlijā — kapusvētki. Bet gatavošanās tiem rit jau tagad. Applauj kapsētā zāli, uzkopj ciematu. Labiekārtošanās jau kopš pavasara daudz paveikuši četri sezonas strādnieki. Leontīne Saleniece pastāstīja, ka tie visi bija bezdarbnieki, kurus pagasts nolīga sezonas darbiem ar darbā iekārtošanas biroja starpniecību. Sevišķi čaki strādājot Juris Bečs un Artūrs Zalāns.

L.Kirillova

Ja kurinās — sildīsimies, ja nekurinās — salsim...

■ Tāda aizvadītā ziemā izskatījās siltumtrase uz Rezeknes ielas dzīvojamo namu masīvu — ne pirms divdesmit vai desmit, bet pirms pāris gadiem ielikta. Arī par šo zemes apsildīšanu, kur patiešām varbūt lietderīgi ierīkot siltumtīcu, maksāja irnieki.

Tās bija ziemas beigas. Stāvēju apmeklētāju rindā pašvaldības uzņēmumā «Siltums», lai samaksātu par apkuri un silto ūdeni. Kādai sievietei pensijas gados grāmatveide paziņoja, ka piešķirtas dotācijas vienuļiem pensionāriem un šīs naudiņas pietiek, lai ar «Siltumu» norēķinātos līdz sezonas beigām. Un tad es redzēju, kāds izskatās laimīgs cilvēks — asarām acīs viņa pateicās grāmatveidei un priecājās, ka tagad atlikšot nauda arī citām vajadzībām.

Šādi piemēri ir sāpīgi un bezgala skumji, jo negribas un arī nedrīkst pierast pie nabadzības, trūkuma un bezcerības, ko tik bieži redzam apkārtējo cilvēku acīs. Kaut arī vasara tagad pašā zenītā un pilsētnieku dzīvokļos ir silti un pat karsti, pienāks rudens un ziema. Dzīvokļi atkal kļūs auksti un drēgni, bet drēbju un grāmatu skapji smakos pēc pelējuma.

Protams, nevienam negribas ziemā silt savā dzīvoklī, sēdēt pie televizora kažokā, vēlēties un skatīties nebeidzamās preses konferences, kur ministri paši sev jautā un atbild, stāsta par miljoniem latu lieliem parādiem un brīdina par kārtējo apkures tarifu paaugstināšanu. Diezin vai tas patīk arī mūsu nesen ievēlētajiem pašvaldību vadītājiem, jo ikviens no mums viņiem var nolikt priekšā Saeimas pieņemto un Valsts prezidenta izsludināto likumu «Par pašvaldībām», kura II nodaļas «Pašvaldību kompetence» 15. pantā ar melnu uz balta rakstīts:

«Pagastu un pilsētu pašvaldību kompetencē ir valsts vietējās pārvaldes un sociāli ekonomiskās, kā arī kultūras un izglītības veicināšanas funkcijas, bet to pienākums IT IPAŠI ir:

1) organizēt iedzīvotājiem komunālos pakalpojumus (ūdensapgāde un kanalizācija; siltumapgāde,...)».

«Novadnieks» par apkures un siltā ūdens apgādes jautājumiem rakstījis vairākkārt, publicēta informācija par siltuma nemaksātājiem, kā arī par rajona tiesas lēmumiem šajā ziņā. Savus paskaidrojumus rakstījis arī pašvaldības uzņēmums «Siltums». Un kas no tā, var prasīt lasītājs, jo skaidrības par nākamo apkures sezonu vēl joprojām nav. Lai uzzinātu, ko par siltumenerģijas lietām domā Preiļos, lūdzām savus spriedumus izteikt vairākām ieinteresētajām pusēm.

Pilsētas domes priekšsēdētāja vietnieka J.Desaiņa viedoklis

Laikam gan neviens no jauniešiem pilsētas domei risināmajiem jautājumiem nav tik sarežģīts un jau vairākus gadus tik mokošs kā apkures un siltā ūdens problēma. Liela daļa pilsētas iedzīvotāju un organizāciju vēl līdz šim brīdim ir parādā par šiem komunālajiem pakalpojumiem. Veidojās gluži kā apburtais loks — lai iegādātos kurināmo nākamajai sezonai, vajadzīgs kredīts. Taču neviena no Preiļu bankām to nedos, jo nav atdots pērnajai un pat aizpērnajai ziemai ņemtais kredīts.

Tātad — jāstrādā ar parādniekiem. Bet kā to izdarīt, kā panākt, neviens nevar priekšā pateikt. Pilsētā ir daudz bezdarbnieku, kuri aizbildinās, ka naudas pietrūkst pat maizei. Taču tajā pat laikā krietna daļa no viņiem vai katru dienu atrod iespēju lietot alkohološkos dzērienus. Ir vēl viena pilsētnieku kategorija, kuras rīcība pēc manām domām nav morāli atļaujama — tie ir iedzīvotāji, kuru materiālais nodrošinājums ir krietni augstāks nekā pārējiem, taču par apkuri un silto ūdeni viņi nav

maksājuši un netaisās to darīt. Ko iesākt?..

Manuprāt, ir tikai viena iespēja — saukt talkā pilsētas domes deputātus, municipālo policiju un doties pie kalra no parādniekiem, lai brīdinātu, ka parādu nenokārtošanas gadījumā rudenī nav ko cerēt uz siltumu un karstu ūdeni. Iespējama pat situācija, ka jaunprātiem nemaksātājiem atslēgsim arī gāzi un elektrību.

Uztrauc arī situācija pašvaldības uzņēmumā «Siltums», kura darbinieki visas apkures sezonas laikā tā pa istam nemaz nedomāja par parādu dzešanu. Katlu mājās nebija kārtības kurināmā uzskaitē un norakstīšanā, ko veica nevis katru dienu, bet tikai mēneša beigās. Kad pilsētas domei vajadzēja datus par kurināmā atlikumiem sezonas beigās, tos sameklēja tikai pēc trim dienām.

Pēdējo apkures sezonu laikā bieži nācies dzirdēt, ka siltuma ražotāji noteikuši nesamērīgi augstus siltumenerģijas tarifus, tādēļ daudzi patērētāji nav spējīgi samaksāt un arvien vairāk domā par laupīšanu un precīzu uzskaiti. Tas izdarāms tikai ar siltuma skaitītājiem. Republikas presē pavēdejušas ziņas, ka visā republikā šoziem siltumu mērīja tikai 540 skaitītāji. Arī Preiļos šādi skaitītāji uzstādīti tikai dažos objektos. Tas taču ir piliens jūrā! Kamēr nebūs kārtības siltumenerģijas uzskaitē, būs arvien vairāk nesaprašanās un pretenziju. Kaut gan pašreizējā pieredze rāda, ka, izmantojot skaitītājus, siltuma enerģijas izmaksas reizēm arī pieaug, patērētāju attieksme mainās. Gluži tāpat taču ir ar elektrības un gāzes skaitītājiem — maksā par to, kas ir izlēris.

Taču ar siltuma mērītājiem vien nebūs līdzēts, ir jāsakārto katlu mājas un trases. Ja nav pārāk auksta un sniegaina ziema, trases pie mums viegli var atrast pēc atkusušajām zemes sloksnēm — no kaut vai siltumtīcības liecī vīrsū. Caurules bieži vien guļ ūdenī, izolācija samirkusi, traucē arī nesakārtotība notekūdeņu novadīšanā.

Kā reorganizēt visas pilsētas komunālo saimniecību un tajā skaitā arī apkures sistēmu? Pilsētas dome nonāca pie slēdziena, ka katram dienestam jābūt patstāvīgam. Nav ko laisīt vienu lielu kolhozu, kas mūsu nesakārtotībā tikai gremdē visas labās idejas.

Jāatļauj privatizēt, ja to vēlas uzņēmuma kolektīvs. Izmērot valsts pasūtījumu, kura izcenojumus grozīt nebūtu pieļaujams, šie uzņēmumi varētu veikt citus pakalpojumus, kuru cenas noteiktu paši.

Pašvaldības uzņēmuma «Siltums» direktora J.Anspoka viedoklis

Pilnīgi piekritu domai, ka vispirms vajag karot ar nemaksātājiem. Tiem, kuri patiešām nespēj samaksāt par apkuri un silto ūdeni, jāpiedāvā iespēja apmainīt dzīvokļus pret mazākiem vai arī pret neabiekārtotiem.

Nākamais solis varētu būt bezprocentu aizdevumu meklēšana uz trijiem līdz pieciem gadiem, lai sakārtotu apkures sistēmas un izremontētu katlu mājas. Tikai tāda veidā iespējams samazināt siltuma zudumus. Cik lieli tie īstenībā ir, manuprāt, nevar pateikt neviens. Vēl pirms nedaudz gadiem no ministrijas novadītajās instrukcijās bija norādīts, ka zudumi sasniedz 7 līdz 8 procentus. Tas taču ir smieklīgi maz, jo es zinu, ka trases ir sliktā stāvoklī, un zudumi faktiski ir krietni lielāki.

Daudz problēmu ir ar atsevišķiem pilsētas dzīvojamajiem masīviem. Piemēram, nopietns remonts

vajadzīgs starpsaimniecību celtniecības organizācijas masīvā, kur visu iepriekšējo sezonu bija problēmas ar siltā ūdens padevi. Atrokot trasi, atklājās, ka apmēram 150 metrus garā posmā jānomaina ūdens caurules un apmēram 60 metrus garš apkures trases posms. Tehnika un cilvēki mums ir, tiksim galā pašu spēkiem. Tagad meklējam iespējas demontēt trasi no siera rūpnīcas līdz linu fabrikai (šī trase kādreiz tika būvēta ar nodomu, ka Preiļu siera rūpnīca apkurinās vai pusi pilsētas). Caurules izmantosim remontam.

Vēl nav skaidrības, kā apkurināsim «Lauktehnikas» rajonu. Iepriekšējā sezonā masīvs siltumu saņēma no siera rūpnīcas. Trase ir gandrīz kilometru gara, puse cauruļu ir ar neatbilstošu diametru, tāpēc siltuma zudumi lieli, bet telpas aukstas. Izeja ir viena — jāatjauno vecā katlu māja, jāpāriet uz vietojo kurināmo.

Vajadzīga nauda, kuras, protams, nav. Pilsētas katlu māju remontam nepieciešamas septiņas tonnas speciāla tērauda cauruļu. Rīgā tādas ir, bet paņemt nevaram. Un ne jau mums vieniem ir tik grūti. Es uzskatu, ka valsts politika siltuma apgādes jautājumos nav pareiza. Pašvaldībām ar to tikt galā ir grūti un pat neiespējami. Bez centralizētas piegādes, bez iespējām iegādāties materiālus remontiem, bez vienotiem tarifiem mēs vēl nespējam pāvilkt šo veltumu.

Komerčiālās remontu un celtniecības kompānijas vadītāja S.Serkova viedoklis

Ar pašreizējo pašvaldības uzņēmuma «Siltums» vadību un viņu attieksmi pret pilsētas apgādi ar siltumu un ūdeni kārtības nebūs. Es uzskatu, ka viņi nav kompetenti un gluži vienkārši nespēj veikt savus pienākumus.

Šo domu varu paskaidrot — jebkurai ģimenei, kura ir materiāli labāk vai sliktāk nodrošināta, ir savs budžets, ir finansu izmantošanas plāns. «Siltumam» nav bijis ne uzņēmuma attīstības koncepcijas, ne arī plānošanas, kā savilkt galus kopā, kā atmaksāt kredītus, izmaksāt cilvēkiem algas un gūt arī kaut nelielu peļņu.

Situācija ir tāda, ka «Siltumam» naudu neviens vairs nedos, jo nesamaksāto kredītu summa sniedzas tūkstošos latu. Bankas «Baltija» Preiļu filiālei viņi ir parādā vairāk nekā 30 tūkstošus latu, Preiļu krājbankas nedzēsto kredītu summa ir 25 tūkstoši latu, bet «Latvijas kredītbankas» Preiļu filiālei nedzēstā kredīta summa sniedzas par 35 tūkstošiem latu. Un šie skaitļi ik dienas aug, jo aug procenti.

Lai sakārtotu pilsētas apkuri, jāizdara un jāizmaina daudz. Vispirms jābūt kārtībai finansu jautājumos — kad un kā samaksās parādus, cik naudas vajadzīgs kurināmo iepirkšanai, kārtējiem un kapitālajiem remontiem. Jāpāriet uz vietojo kurināmo, kas ir krietni lētāks. Zinu Latvijas un Zviedrijas akciju sabiedrību, kas piedāvā iekārtas kokapstrādes atlikumu presēšanai. Šādu kurināmo ļoti plaši izmanto Skandināvijas valstīs un citur pasaulē. Mums nez kāpēc vajadzīgs mazs, vajadzīgas ogles, kas ir daudz dārgākas un spēcīgi piesārņo vidi.

Izmantojot vietojo kurināmo, protams, būs jāpārkatlo katlu mājas, vajadzēs vairāk cilvēku to apkalpošanai. Bezdarba apstākļos tā nav nekāda problēma. Pilnīgi reāli ir atsevišķus objektus un atbilstošos dzīvojamus masīvus apkurināt no nelielām katlu mājām. Nepareiza bijusi tendence pilsētā sa-

mazināt kurinātavu skaitu. Auga trašu garums, zudumi tajās kļuva arvien lielāki. Tagad jāmeklē ceļš atpakaļ, jāņem palīgā pasaules pieredze, kur jau sen iemācījušies līdski izmantot gan ģeogrāfisko situāciju, gan vietojos apstākļus.

Nomainīt pašvaldības uzņēmuma «Siltums» vadību ir par maz, vajadzīga cita īpašuma forma. Kāpēc pilsētā nav tendences visus komunālos pakalpojumus nodot privātpersonu rokās? Varu galvot, ka situācija uzlabotos. Mana pārlicība ir tāda, ka nekavējoties jāizstrādā pilsētas apkures sistēmas attīstības programma. Vajadzīgi profesionāli eksperti, kurus mēs varam atlaicināt uz Preiļiem no Latvijas Attīstības aģentūras. Kad gatavs ekspertīzes sliedziens, varēs domāt par apkures sistēmas pārkaršanu: ar zemu gigakalorijas pašizmaksu, ar augstu drošības pakāpi, vienkāršu tehnisko risinājumu un tā tālāk.

Tikai tadā gadījumā var meklēt kredītus. Un ne jau uz vienu vai trim gadiem, bez vismaz uz desmitgadi. Iai šī pārkaršana būtu droša un neatgriezeniska.

Pilsētas domes priekšsēdētāja O.Hlebņikova un izpilddirektora A.Jaunkalna viedoklis

Uzņēmums «Siltums» pastaves, iespējams, ka turpmāk tā varētu būt arī privātfirma. Tikai negribētos to nodot svešinieku rokās, izeja jāmeklē pašu cilvēkiem.

Pagaidām interesējamies, kur lētāk nopirkt kurināmo. Cenu ziņā lielu svārstību nav, tās palikušas pagājušās sezonas līmenī. Uzkrāt varam apmēram divus tūkstošus tonnu šķidrā kurināmā. Šī daudzuma pietiek pus sezonai.

Daudzus preiļiešus, kuri kopš sezonas beigām turpina maksāt trīspadsmit santimus par apkurināmas platības kvadrātmetru nākamās ziemas kontā, uztrauc, vai tikai viņiem vēlāk nenāksies piemaksāt, jo atsevišķi ligumi par siltumu nav noslēgti. Varat būt droši — piemaksāt nevajadzēs. Bet kādi būs reālie tarifi par apkuri un silto ūdeni, pagaidām grūti spriest. Par pagājušo sezonu var secināt, ka viena kvadrātmetra apkurināšana kopā ar vasaras izdevumiem, izmaksāja 38 santimus. Te ietilpst arī valdības «dāvana» — 18 procentu apgrozījuma nodoklis, kas sadārdzināja apkuri pilsētā par 20 tūkstošiem latu.

Jūlija sākumā republikas Ekonomikas ministrija kopā ar Latvijas Pašvaldību savienību rīkoja semināru «1993.-1994. gada apkures sezonas izvērtējums». Cerība, ka seminārā mums pateiks ko vērtīgu, bija veltīga. Iznāca tikai laika nosīšana. Acimredzot, Rīgas kungi cer, ka viņus nākamajā ziemā sildīs un mazgās tāpat kā līdz šim. Samērā lēti ārvalstu kredīti iztērēti, izniekoti, bet pašvaldībām tagad jātiek galā pašu spēkiem.

Strādāsim ar parādniekiem — izskatīsim jautājumu domes sēdē. Droši vien pieņemsim lēmumu nemaksātājiem nepieslēgt ūdeni un apkuri, kaut arī tas tehniski visai

sarežģīti. Pārfrāzējot pazīstamo sakāmo, gribas brīdināt — kas nemaksā, tam nebūs sildīties...

Par jaunprātīgu nemaksāšanu izlikšana no dzīvokļa iespējama tikai tiesas ceļā. Šajā ziņā mūs pilnīgi neapmierina rajona tiesas darbotempi. Vispār šo procesu vajadzēja sākt jau krietni agrāk — līdzko pērnajā ziemā parādījās pirmie nemaksātāji. Daudz problēmu arī ar budžeta iestādēm, kuras nemaksā par apkuri. Piemēram, rajona centrālā slimnīca jūlija sākumā bija parādā vēl par aizpagājušo sezonu divus tūkstošus latu. Vai nekurināt, nedot silto ūdeni? No morālā viedokļa to nevaram izdarīt.

Pakļaujoties republikas vadības norādījumiem, iepriekšējā sasaukuma deputāti pieņēma lēmumu komunālo pakalpojumu maksājumu sadalīt. Pašvaldības uzņēmumā «Siltums» nebija ne profesionālu darbinieku, ne prasmes strādāt patstāvīgi. Sākās neejdzības. Šī kļūda tagad ir izlabota. Turpmāk visus maksājumu par komunālajiem pakalpojumiem, tāpat kā agrāk, iekasēs dzīvokļu pārvaldē. Tur uzstādīti kompjūteri. Bus divkārtšā kontrole — caur kases aparātu un kompjuteru. Vismaz šajā ziņā būs kārtība.

Nu ko — visas atbildīgās puses ir izteikušas savus viedokļus. Atbilstoši ieņemamajam amatam un savai pārlicībai. Bet vai mums, kuri ik mēnesi ar savām maksājumu grāmatinām nāk uz dzīvokļu pārvaldi, no tā kļūvis vieglāk? Joprojām nav skaidrības, kā pašvaldības uzņēmums tiks galā ar saviem parādniekiem, jo laiks iet, bet nemaksātāji, kā saka, ne ar ausīm neklapē... Joprojām grūti paredzēt, kā beigsies remontu katlu mājās un siltuma trasēs. Visbeidzot — nav zināms, vai apkures sezona sāksies laikus. Varbūt atkārtosies pērnā rudens «pieredze»?

Vai nav pārāk daudz neskaidrību vienai problēmai?

L.KIRILLOVA

P.S. Kad materiāls jau bija gatavs, kļuva zināmi daži patīkami jaunumi. Pilsētas domes izpilddirektors A.Jaunkalns pastāstīja, ka pilsētas dome no sava budžeta ieskaitījusi daļu dotācijas par starpību starp faktiski vienā kvadrātmetra apdzīvojamās platības apsildīšanas izmaksu un noteiktajiem 25 santīmiem — 20 tūkstošus latu. Tātad «Latvijas kredītbankas» Preiļu filiālei parāds sarucis līdz desmit tūkstošiem latu, jo bez domes piešķirtajiem līdzekļiem piecus tūkstošus latu samaksājuši parādnieki.

Otrs jaunums — ar bankas «Baltija» filiāli panākta vienošanās, ka turpmāk atlikusi kredīta daļa būs bezprocentu aizdevums. Treškārt — ar pilsētas domes finansāli palīdzību pamazām, bet droši uz priekšu iet remontu katlu mājās un trasēs.

Pateicība

Preiļu rajona deputātu padome sirsnīgi pateicas visiem, kuri piedalījās starptautiskā folkloras festivāla «Baltica-94» rajonā un ārpus tā rīkotajos pasākumos no 12. līdz 17. jūlijam, kā arī visiem atbalstītājiem un līdzjutējiem.

Kas tā tāda slimokase?

◆ Nu jau gadu Rīgas, Daugavpils, Jelgavas pilsētās un rajonos, kā arī Limbažos, Jūrmalā, Rēzeknē, Valkā un citur veiksmīgi darbojas slimokases. Par pamatu tām ņemta Vācijas un Norvēģijas veselības aprūpes apmaksas sistēma. Šīs idejas «tēvs» mūsu republikā ir kādreizējais preliets, toreizējais rajona centrālās slimnīcas galvenā ārsta vietnieks Imants Bočkāns.

Nu slimokase darbojas arī Preiļu rajonā. Kāpēc tā bija vajadzīga un ko tā dos medicīnas darbiniekiem un medicīnas iestāžu apmeklētājiem, lūdzu pastāstīt rajona slimokases direktori Viktoriju ŠMUKSTI.

— Nav nekādu šaubu par to, ka republikas iedzīvotāju veselības aprūpes sistēmai bija vajadzīga pārkaršana. Lidzēkļu vienmēr ir bijis nepietiekami, un tagad, kad finansiālā situācija ir saspringta, krietni jāpalaufa galva, kā dzīvot ekonomiskāk, kā uzlabot iedzīvotāju medicīnisko aprūpi.

Vēl pirms dažiem gadiem medicīnas iestāžu finansēšana bija atkarīga būtībā no dažiem cilvēkiem. Ja rajona galvenais ārsts bija, kā ļautā saka, talantīgs «caursītājs», viņš spēja ministrijā pierādīt, cik medicīnas darbinieku slodžu rajonā nepieciešams, cik līdzekļu vajadzīgs medicīnas iestāžu darbības uzturēšanai. Veiklākie saņēma vairāk, pārējiem nācās iztikt ar mazumiņu. Vārdu sakot, vispirms bija nauda, bet darbs un cilvēki pēc tam. Tagad naudas ir tik, cik rajonā iedzīvotāju. No republikas budžeta vienam iedzīvotājam šogad iedalīti 14,85 latī. Un tikai tad, kad konkrētais cilvēks griežas kādā medicīnas iestādē, šī naudiņa sāk «kustēties». Lūk, pati galvenā atšķirība — vispirms cilvēks un tikai tad nauda.

Lai šajā darbībā būtu kārtība un precizitāte, tika izveidota slimokase, kuras uzdevums ir sadalīt budžeta naudu veselības aprūpes iestādēm.

Ir dzirdēti spriedumi, ka tagad no gan poliklinikas apmeklēšana būšot varen dārga. Tas nav tiesa — maksāt nevajadzēs vairāk kā vien pārdesmit santīmus lielo pacienta nodevu, kuru iekase jau labu laiku un kurai nav nekāda sakara ar slimokasi.

Pacients, protams, pats var izvēlēties, pie kura no ārstiem viņam iet. Taču būtu labāk, ja izvēlētos vienu konkrētu ārstu. Tas veicinās ģimenes ārsta ienākšanu mūsu sabiedrībā. Ģimenes ārstam ir lielāka atbildība par savu pacientu, viņš interesējas ne tikai par cilvēka veselības stāvokli, bet arī par dzīves veidu, ir lietas kursā par ģimenes locekļu veselības stāvokli, var prognozēt iedzīvētās slimības. Vārdu sakot, ģimenes ārsts kļūst par uzticības personu.

Slimokasu sistēmas ieviešana virza medicīnas darbinieku pacienta labā — papildināt savas zināšanas, apgūt jaunas manipulācijas, procedūras, kuras neveic kolēģi pašu polikliniķi vai pat kaimiņu rajonos. Gribo paskaidrot, ka ir noslēgti starprajonu līgumi. Tas nozīmē, ka ikviens mūsu rajona iedzīvotājs var droši braukt uz kaimiņu rajona polikliniku pēc palīdzības izmeklēšanai vai arī kādu procedūru veikšanai, ko nav iespējams saņemt pie mums.

Ja pacientam līdzīri ir mūsu norīkojums, norēķini tiek veikti starp konkrēto rajonu slimokasēm. Protams, dakters uzklausa arī bez

nosūtijuma, bet tad būs jāšķiras no pilnas pakalpojuma maksas.

Ikviens pakalpojums, ikvienu manipulācija, ko izdara ārsts, tiek vērtēta pēc punktu sistēmas. Visus datus par slimnieku ārstu ieraksta talonā, mēs tos ievadām savā kompjūterā. Ziņas ir vieglāk apstrādājamas, daudz vienkāršāk iegūt arī materiālus statistikai. Poliklinikas apmeklētāju zināšanai gribu atgādināt, ka līdzīri noteikti jāņem pase, lai dokumentos ierakstītu personas kodu. No tā, kādas manipulācijas ārsts būs veicis, cik pacientu pieņēmis, gala rezultātā būs atkarīga arī viņa alga.

Protams, pastāv iespēja, ka viens otrs dakters, gribēdams savākt sev vairāk punktu, pierakstīs pacientam kādas liekas manipulācijas vai procedūras. Lai šāda «pierakstīšana» nenotiktu, ārstu darbu apjomu un kvalitāti, kā arī talonu un slimības kartiņu aizpildīšanas pareizību pārbaudīs kontrolārsts. Par ļaunprātīgām «kļūdām» nāksies maksāt, jo ir paredzēts sods pat 25 latu apmērā.

Jaunās sistēmas ieviešanas pirmajās nedēļās bieži dzirdēju viedokli, ka talonu aizpildīšanai jātērē pārāk daudz laika. Bet ikvienam ārstam taču ir medicīnas māsa, kura var palīdzēt. Un ar laiku radīsies arī pieredze. Nesen biju Siguldā, kur slimokase veiksmīgi darbojas jau gadu. Arī tur dakteri kurn, ka jāraksta daudz papīru. Taču uz jautājumu, vai nebūtu izdevīgāk strādāt pa vecam, visi vienbalsīgi teica — o, nē, labāk lai ir tā, kā tagad. Patiecām, jo Siguldā mediķi algas dienās saņem no 70 līdz 130 latiem — cik nu kurš ir nopelnījis. Bet nav arī jādodomā, ka medicīnas iestādē visu caur slimokasi saņemto naudu iztērē algās. Vispirms ir jātiec gala ar komunālajiem maksājumiem, in, jāiepērk medikamentu un reagentu, jāpārņem reģistratūras, administrācijas darbs, transporta un sakaru pakalpojumi.

Nevajag uztraukties arī lauku iedzīvotājiem, jo feldšeru un vecmāšu punkti pastāvēs. Medicīnas darbinieku algas tur tāpat kā pilsētas polikliniķā būs atkarīgas no padarīta.

Mani uztrauc vienīgi tas, ka ekonomiskās nestabilitātes dēļ nākamajā gadā no republikas budžeta veselības aizsardzībai var iedalīt arī mazāk līdzekļu. Protams, kā tādi gadījumā no iedalītās summas mediķi par darbu saņems proporcionāli mazāk. Vēl sarežģītāka situācija var kļūt tad, ja Finanšu ministrija «atvieglos» sevi un medicīnas finansēšanu tāpat kā pērn nodos pašvaldību pārziņā. Mūsu rajons tad nokļūs ļoti neizdevīgā situācijā.

Slimokasu sistēma pamazām ienāk republikas pilsētās un laukos. Bet sākuma grūtības un sarežģījumi drīz aizmirsisies, un es ceru, ka būs iegūts divpusējs labums — pacienti saņems ievērojamu un kvalitatīvu apkalpošanu, bet dakteri kārtīgu atalgojumu par savu darbu.

V.Šmukstes stāstījumu pierakstīja
L.Kirillova

◆ Tas var interesēt zemniekus

Tehnikas kooperatīvs — produktu ražošanas pamats

◆ Zemnieks var ražot lētus lauksaimniecības produktus ar tehnikas kooperatīva palīdzību, esot tā pilntiesīgs loceklis. Vislētāko laukopības un lopkopības produkciju var saražot, kompleksi mehanizējot visus ražošanas tehnoloģiskos procesus. To var panākt, izveidojot katrai lauksaimniecības kultūrai vai tehnoloģiskajam procesam specializētus mašīnu un iekārtu kompleksus.

Lielsaimniecības bija nokomplektētas gan drīz ar visām nepieciešamajām mašīnām un iekārtām laukopības produktu, piena un gaļas produktu ražošanai. Šim nolūkam vajadzīgi vairāki simti mašīnu. To iegādi, ekspluatāciju un kvalitatīvu remontu var atļauties tikai lielas saimniecības ar labi iekārtotu remonta bāzi un apgādātas ar visām tehnoloģiskajām iekārtām sarežģīta remonta veikšanai un vienkārkšo detaļu izgatavošanai. Tas vienam zemniekam nav pa spēkam, to var veikt tikai ar tehnikas kooperatīva spēkiem.

Šodien Latvijā ir pietiekami liels traktoru un kombainu parks ar visu nepieciešamo inventāru zemes apsaimniekošanai. Līdz privatizācijas sākumam kolektīvajās un valsts saimniecībās bija vairāk nekā 40 000 traktoru ar visu nepieciešamo uzkarināmo inventāru un vairāk kā 10 000 dažādu ražas novākšanas kombainu. Reķinot, ka Latvijas Republikā ir 165 000 ha aramzemes, tad uz vienu traktoru ir 40 ha zemes, bet uz vienu graudu kombainu nedaudz vairāk par 60 ha graudaugu sējumu. Salīdzināšanai: MŪS darbības laikā viena traktora izstrāde bija vairāk nekā 1000 ha. Pašreiz slodze katram traktoram un kombainam republikas laukos ir 3-3,5 reizes mazāka nekā sešdesmitajos gados. Tad ar ievērojami mazāku tehnikas daudzumu apsēja laukus un labos agrotehniskos termiņos novāca ražu līdz 25 cnt no hektāra.

1993. gada, esot iepriekšminētajam tehnikas daudzumam, lielas platības grūti audzētās ražas palika nenovāktas uz lauka zem sniega. Cēlonis tam zināms — lielāka daļa tehnikas ir nokļuvusi nedaudzu cilvēku rokās, kuri nevelejšās palīdzēt novākt ražu tiem zemniekiem, kuriem tehnikas nav, vai arī pieprasīja pārmērīgi augstu samaksu. Individuālie zemnieki ar saimniecības lielumu 10-50 ha nespēj iegādāties un uzturēt to tehnikas daudzumu, kas vajadzīgs daudznozaru lauksaimniecības produktu ražošanai. Ja arī kāds zemnieks visu nepieciešamo tehniku ir savācis, tad tās niecīgās noslodzes dēļ saražotās lauksaimniecības produkcijas pašizmaksas būs tik augstas, ka viņš to nespēs tirgū realizēt, jo tehnika pasaules tirgū ir ļoti dārga, amortizācijas atskaitījumi augsti, kas stipri palielina produkcijas pašizmaksu.

Tāpat Latvijas zemnieku vairākumam atliek mazefektīvs, mazaizsams un grūts roku darbs par vēdera tiesu no saules līdz saulei. Ar šādiem noteikumiem zemnieku nebūs ar mieru ražot pilsētām lauksaimniecības produktus.

Izeja no šī haosa ir tikai viena: uz bijušo kolektīvo lielsaimniecību mehānisko sektoru bāzes jāorganizē tehnikas kooperatīvi, kuri spēs nodrošināt visu mašīnu pareizu ekspluatāciju ar maksimālo slodzi, to remontēšanu un atjaunošanu balstoties uz labi organizētas remonta tehniskās bāzes, kas garantētu mašīnu ilgstošu ekspluatāciju.

Pirms privatizācijas, saprātīgi saglabājot mehānisko sektoru, tas bija izdarāms daudz vienkāršāk un lētāk kā zemniekiem, tā arī valstij. Tagad tas jau ir nokavēts. Vienīgā izeja ir atjaunot bijušo lielsaimniecību mehā-

niskos sektoros un uz to bāzes organizēt tehnikas kooperatīvus. Tajos varētu iekļauties visi apkārtējie šā rajona zemnieki ar savu tehniku, kā arī tie, kuriem tās nav. Zemniekiem, kam tehnikas nav, būtu jāņem kredīti bankā vai jāizmanto savi sertifikāti vajadzīgas tehnikas iegādei un tehnikas kooperatīva bāzes nostiprināšanai.

Tehnikas kooperatīvā varētu iestāties arī tie zemnieki, kuriem nav ne naudas, ne tehnikas, ne sertifikātu. Viņi maksās par tehnikas kooperatīva pakalpojumiem pilnu samaksu tehnikas kooperatīva pieņemtajās cenās.

Katra zemnieka ieguldītajam kapitālam tehnikas kooperatīvā — naudai, sertifikātiem, tehnikai jābūt stingrā uzskaitē, lai gada beigās viņš varētu saņemt peļņas procentus atbilstoši ieguldītajam darbam un kapitālam.

Zemniekiem, kuriem lielauda tehnika jau ir iegādāta, nav izdevīgi to turēt nenoslogot. Tehnika ir maksimāli jānodarboja, lai tā ātrāk atpelnītu ieguldītos līdzekļus. Tas iespējams tikai tehnikas kooperatīva apstākļos. Tās pamatā ir augsta darba ražība. Republikas lielsaimniecību mehāniskajam sektoram un zveidru kooperatīvu pieredze rāda, ka viens mehānizators, kas apgādāts ar visām nepieciešamām mašīnām dažādū augu kultūru audzēšanas tehnoloģisko procesu veikšanai, ir spējīgs apstrādāt apmēram 100-200 ha sējumu atkarībā no augu kultūras audzēšanas darbietilpības. Tādū darba ražību nevar sasniegt bez tehnikas viena zemnieka saimniecībā.

Zemniekiem varētu būt arī izdevīgi personīgajai lietošanai iegādāties mazjaudīgos traktoros ar visu uzkarināmo inventāru mazapjomīgo darbu veikšanai: rušināmo kultūru apstrādāšanai, siena sagatavošanas darbiem un iekšējam transportam, ja vien viņiem pietiek līdzekļu to iegādei. Mehānizatoru kadru tehnikas ekspluatācijai varētu veidot individuālie zemnieki un bijušo lielsaimniecību mehānizatorus.

Tehnikas kooperatīva uzdevums un pienākums būtu savlaicīgi veikt visus nepieciešamos darbus individuālo zemnieku saimniecībās, sākot ar kūsmēslu izvešanu uz lauka, to iestrādāšanu zemē un tās sastrādāšanu, sēju, visu augu un rušināmo kultūru kopšanu, lopbarības sagatavošanu, tās nogādāšanu šķūņos vai noliktavās, novākt visu pārējo ražu un veikt rudens aršanu, organizēt zemnieku izaudzētās ražas pārstrādi un realizāciju, kā arī veikt darbu, tehnikas remonta un citu darbu izpildi pēc zemnieka pasūtījuma.

Ziemas periodā tehnikas kooperatīvu varētu piegādāt kurnāmo zemnieku sētas un vajadzības gadījumā arī lopbarību viņu lopu fermām. Individuālajam zemniekam atliktu tikai apkopt lopus un realizēt saražoto produkciju.

Zemnieks varēs izmantot kooperatīva graudu kalni, graudu tīrīšanas mašīnas, sēkļu sagatavošanas un kodināšanas mašīnas, elevatorus graudu uzglabāšanai. Tehnikas kooperatīvā varēs iekļauties arī meliorācijas un augu ķimizācijas un aizsardzības iecirkņi.

Tāda tehnikas apvienošana nodrošinās spēcīgas remonta bāzes izveidošanu, kas būtu pamats augstai tehnikas ekspluatācijas gatavībai un zemā tehniskās apkopes un remonta pašizmaksām. Spēcīgs tehnikas kooperatīvs varētu samērā lēti veikt visus lauksaimniecības produktu ražošanas darbus zemnieku saimniecībās.

Varētu rasties jautājums, kā nodrošināt sejas un ražas novākšanas darbu savlaicīgu veikšanu katrā zemnieku saimniecībā un kas būtu atbildīgs par sējumu ražību. Šo jautājumu risinās pašī zemnieki, sastādot un apstiprinot darbu grafiku un kontrolējot to izpildi, jo pašī zemnieki vienlaicīgi ir kooperatīva locekļi un arī tā saimnieki.

Tehnikas kooperatīvs sagādā tehnikas remontam visu nepieciešamo: detaļas, mašīnu mezglus un agregātus, materiālus un degvielu visai lauku darbu sezonai. Tas veiks arī dažādus zemnieku pasūtījumus, arī viņu ražotās produkcijas transportēšanu uz tirgu. Šāds spēcīgs tehnikas centrs — tehnikas kooperatīvs varētu uzņemties un organizēt zemnieku saimniecību saražotās produkcijas pārstrādi un

centralizētu tās realizāciju tehnikas kooperatīva veikalos pilsētās.

Kooperatīva darbības programmai jābūt kompjūterizētai, tādējādi nodrošinot darbu un finansiālās darbības precīzas izpildes kontroli. Zemnieks, apgūstot vairākas specialitātes: traktorista, kombainiera, meīnātāja, remontatlēdnīka un citas, savus ienākumus varētu papildināt piepelnoties tehnikas kooperatīvā, sevišķi ziemas mēnešos. Šāda darbu organizācija stipri samazinātu bezdarbu laukos. Tad vairs nepalikis zem sniega grūti izaudzētā labība, kā tas noūka 1993 gadā.

Izveidojoties šādam tehnikas kooperatīva tīklam laukos, atsevišķu saimniecību lielumam nebūš būtiska nozīme, jo tehnikas kooperatīvs apstrādās visu zemi un veiks nepieciešamos pakalpojumus kā sīkzemniekiem, tā lielsaimniekiem pēc to pasūtījumiem.

Lai visu teikto varētu nodrošināt, valdībai jāaudzod Zemkopības ministrijai uz lielsaimniecību mehāniskā sektora bāzes organizēt tehnikas kooperatīvus, bet tos sektorus, kas jau privatizēti, jāapvieno un jāpārveido tehnikas kooperatīvos. Saeimā jāveido likumi un nodokļu sistēma par lielsaimniecību mehāniskā sektora, augu aizsardzības, graudu kaltēšanas, meliorācijas iecirkņu, lauksaimniecības ražojumu pārstrādes iecirkņu un citu struktūru atjaunošanu un saglabāšanu tehnikas kooperatīva izveidošanai. Saeimā jāaudzod Ministru kabinetam un Valsts bankai atrast iespējas par pieņemamiem procentiem kreditēt tehnikas kooperatīvus laukos tehnikas, degvielas, rezerves daļu un būvmateriālu iegādei.

Zemniekiem varētu rasties problēmas sakarā ar naudas trūkumu kooperatīva veiktā darba apmaksai. Izeja te varētu būt tikai ražošanā. Pie tehnikas kooperatīviem, kur jau izveidots tehnikas bāze, jāveido lauksaimniecības produktu ražošanas iecirkņi, kuros maksāt nespējīgi zemnieki varētu strādāt un ražot lētus piena, gaļas un citus izdevīgus produktus. Šim nolūkam izveidojot lopu fermas ar augstu mehānizācijas un automātizācijas līmeni un saražoto produkciju turpat pārstrādājot gatavā produktā, ko realizētu savos veikalos pilsētās bez starniekiem.

Lopbarību varēs saražot uz kooperatīva brīvām vai rentētām zemēm, vai arī iepirkt no zemniekiem. Tā organizējot lauksaimniecības produktu ražošanu, nerastos jautājums, kur likt graudus, kartupeļus un citu ražu; to pārvešanu pienā, gaļā un olās, tādā veidā iegūstot daudz lētu produktu, kurus varēs realizēt iekšējā un ārējā tirgū. Zemnieki, piepelnoties tehnikas kooperatīvā, varēs samaksāt par visu kooperatīva sniegtu servisu viņu saimniecībā.

Atsevišķas lielsaimniecības to dara jau šodien; tās, neskatoties uz nepilnīgajiem likumiem, cenšas saglabāt produktu ražošanas iecirkņus savās saimniecībās. Vienu no tādām lielsaimniecībām, kura pilnīgi saglabājusi savu mehānisko sektoru, kaltes, sēkļu apstrādes un sagatavošanas punktus un mehānizētas lielferms piena, gaļas un citu produktu ražošanai, ir Madonas rajona paju sabiedrība «Dzelzava», kuru vada R.Šnepsta kungs. Tādi piemēri var lieti noderēt visiem pārējiem republikas zemniekiem, speciālistiem un rajonu un pagastu vadītājiem.

Gadu noslēdzot, tehnikas kooperatīvs pēc algu izmaksāšanas un noteiktās naudas summas atlikšanas jaunās tehnikas, rezerves daļu un degvielas iegādei, gada peļņu sadalīs saviem locekļiem atbilstoši ieguldītā darba daudzumam un iestāju paju lielumam.

* * *

Latvijas Republikas Valsts lopkopības mehānizācijas zinātnes un tehnikas centrs VSKB «Rāmava» šajā jautājumā izstrādā zinātniski pamatotas rekomendācijas par priekšlikumus un lūdz lauksaimniecības darbiniekus sadarboties, sūtīt savus vērtējumus un priekšlikumus. Adrese: VSKB «Rāmava», LV-1076, tel. 620158.

L.KAUPUŠS, Dr.ing.

Korespondencdambretes čempionāts pusceļā

Saspringtas cīņas risinās Latvijas 30. jubilejas čempionātā 64 laucīņu dambretē korespondencē (spēlē pa pastu).

Spriegumu vēl papildus rada tas, ka pirmo reizi tas ir arī atlases turnīrs pasaules čempionāta pusfinālam. Čempionātā piedalās 16 dalībnieki (katrs ar katru spēlē 2 partijas), arī Preiļu vecmeistars, sporta meistars Jānis Paunpš. Kā vienmēr, viņš

spēlē interesanti, riskanti, neievēro teorijas rekomendācijas. Tas piedod spēlei īpaši asu raksturu.

Pabeigtas jau 10 partijas: 4 uzvaras, 4 neizšķirti un 2 zaudējumi (pārtērēta laika kontrole...). Jāpiebilst, ka Jānis čempionātā ir vienīgais no laukiem un arī no Latgales.

R. Tomass,
nacionālais meistars, Dambretes federācijas loceklis

Televīzijas programma

Otrdiena, 26. jūlijs

LATVIJAS TV I

19.00 Ziņas. 19.10 Koncerts. 19.25 Latvijas TV - 40. 20.00 Ekrāns bērniem. 20.30 Panorāma. 21.10 Vakarīpas astopos. ASV mākslas filma. 22.55 Rīta stundas vakara pielikums. Imanta - Babīte atkal pietur. 23.25 Nakts ziņas.

LATVIJAS TV II

19.00 LTS ziņas. 19.30 Glābējzvans. 20.00 Valdības preses konference. 20.30 Ziņas. 20.55 S.Rahma-

Trešdiena, 27. jūlijs

LATVIJAS TV I

19.00 Ziņas. 19.10 Koncerts. 19.30 Mūzikas pusstunda. 20.00 Ekrāns bērniem. 20.30 Panorāma. 21.10 Monopols. 28. sērija. 22.00 Tā esot bijis, tā varētu būt... 22.15 Spēle. 22.55 ASV mazās pilsētas. Portlanda. 23.45 Nakts ziņas.

LATVIJAS TV II

7.00-10.00 Picca TV. 18.30 TV veikals. 19.00 LTS ziņas. 19.20 Ētērā - Zemgales TV. 19.30 Helēna. 46. sērija. 20.20 Ziņas. 20.50 Represētie Latvijas valstsvīri. 21.30 Mūzika atpūtai. 22.00 Ziņas. 22.20 E iela. 122. un

Ceturtdiena, 28. jūlijs

LATVIJAS TV I

19.00 Ziņas. 19.10 Dok. filma. 19.40 Arēna. 20.00 Ekrāns bērniem. 20.30 Panorāma. 21.10 Spogulis. 21.55 Vasarlaiks. 22.10 Svešā vara. Zviedrijas mākslas filma. 2. sērija. 23.10 Mūzika atpūtai.

LATVIJAS TV II

7.00-10.00 Picca TV. 19.00 LTS ziņas. 19.20 Deutsche Welle. 19.45 Populārzinātniska filma. 20.15 Saeimas informācija. 20.30 Ziņas. 21.00 Novadu vēstis. 21.25 Spektrs. 22.00

pinova dziesmas. 21.15 Vācijas spogulis. 21.30 TV detektīvu klubs. 22.00 Ziņas. 22.20 Sacensības smilšu volejbolā. 22.45 Lielā zivs apēd mazo zivi... 23.10 NTV-5.

OSTANKINAS TV

18.00 Labas Gribas spēles. 19.15 Labu nakti, mazuļi! 20.00 Ziņas. 20.35 Kāds būs laiks? 20.45 No pirmavotiem. 21.00 Svētā Lavrentija nakts. Itālijas mākslas filma. 23.00 Ziņas. 23.10 Ostankinas hitparāde.

123. sērija. 23.10 LTS. Tūrisms ASV. 4. sērija.

OSTANKINAS TV

8.00 Krievijas daidžests. 8.15 Multfilmis. 8.25 Savvaļas Roze. 8.55 Ceļotāju klubs. 9.45 Komercvēstnesis. 10.00 Ziņas. 10.00 Sasrēģumstunda. 18.25 Savvaļas Roze. 18.50 Ekskluzīvi. 19.40 Labu nakti, mazuļi! 20.00 Ziņas. 20.35 Kāds būs laiks? 20.45 Monologs. 20.55 Raidījums, kuru autors neredzēs. 21.15 Itālijas mākslas filma. 23.20 Ziņas. 23.30 Labas Gribas spēles. 0.10 Bumerangs. 0.40 Preses ekspressis.

Ziņas. 22.20 Ko tu proti. 23.10 NTV-5.

OSTANKINAS TV

8.00 Nekustamā īpašuma tirgus. 8.15 Multfilma. 8.35 Mana sapņu lēle. 9.05 Dzīvnieku pasaulē. 9.45 Uzņēmēji. 10.00 Ziņas. 17.55 Labas Gribas spēles. 19.15 Labu nakti, mazuļi! 20.00 Ziņas. 20.30 Kāds būs laiks? 20.40 Maskava. Kremļa. 21.00 Loto spēle Miljons. 21.30 Sašūts uzvarai. 23.00 Ziņas. 23.15 Bez starpbrīža. 23.45 Preses ekspressis.

28. jūlijā RKN no plkst. 11.00 līdz 13.00 notiks lietoto apģērbu izpārdošana.

RĒZEKNES SKOLOTĀJU INSTITŪTS 1994./95. mācību gadā uzņem vidusskolu absolventus, kuru pastāvīgā dzīves vieta ir Latvijas Republika.

I. SĀKUMSKOLAS SKOLOTĀJA specialitātē ar latviešu un krievu mācību valodu.

Iestājskāmeņi: dzintā valoda un literatūra (domraksts), pārrunas svešvalodā un papildspecialitātē.

Studenti var izvēlēties papildspecialitātes:

- vēstures skolotājs pamatskolā,
- dramatiskā kolektīva vadītājs,
- deju kolektīva vadītājs,
- muzikālās audzināšanas skolotājs pamatskolā,
- garīguma stundu skolotājs,
- darbības skolotājs pamatskolā,
- latviešu valodas skolotājs minoritāšu skolā.

II. VĀCU UN ANĢĻU VALODAS PAMATSKOLAS SKOLOTĀJA specialitātē.

Iestājskāmeņi — svešvalodā.

Skolēnus, kuri beiguši vidusskolu ar zelta vai sudraba medaļu, uzņem bez iestājskāmeņiem, nokārtojot pārrunas papildspecialitātē.

Reflektantiem ar krievu mācību valodu jākārtā pārrunas latviešu valodā. Institūta ir kopmītne.

Dokumentus pieņem no 20. jūnija līdz 9. augustam katru dienu no 9.00 līdz 13.00 un no 14.00 līdz 17.00, izņemot sestdienas un svētdienas.

Studiju ilgums 4 gadi. Studenti iegūst augstāko profesionālo izglītību.

Iestājskāmeņi un ieskaitīšana no 10. līdz 20. augustam.

Uzņemšanas komisijā jāiesniedz šādi dokumenti:

- iesniegums,
- atestāta par vidējo izglītību noraksts,
- atzīmju izraksts (vai tā noraksts),
- medicīniskā izziņa,
- 6 fotokartītas (3x4 cm).

Institūta adrese: Rēzekne, Atbrīvošanas aleja 115.

Telefoni uzziņām 22681, 22908.

JAUNAGLONAS LAUKSAIMNIECĪBAS SKOLA

1994./95. m.g. uzņem audzēkņus sekojošās specialitātēs:

ar pamatskolas izglītību

ZEMKOPIS — 2 gadi 10 mēneši,

LAUKSTRĀDNIEKS — 1 gads 10 mēneši,

LAUKU MĀJU SAIMNIECE — 2 gadi 10 mēneši.

ar vidējo izglītību

ZEMKOPIS — 1 gads,

LAUKU MĀJU SAIMNIECE — 1 gads.

Mācības notiek latviešu un krievu plūsmā.

Izziņas pa tālruni 17721, 17743.

SLUDINĀJUMI/REKLĀMA 22305

BARKAVAS LAUKSAIMNIECĪBAS SKOLA

turpina uzņemt audzēkņus sekojošās specialitātēs:

LAUKU MĀJU SAIMNIECE (2 gadi 10 mēneši) iegūst izglītību, nepilnu vidējo izglītību, LAUKU CELTNIKS (1 gads 10 mēneši).
MĀCĪTA LAUKU STRĀDNIECE (1 gads 10 mēneši), ZEMKOPIS (2 gadi 10 mēneši) iegūst nepilnu vidējo izglītību, LAUKU CELTNIKS (1 gads 10 mēneši).
Skolas adrese: Madonas rajons, Barkavā, Dzirnau 1, LV 4834. Tālruni izziņām, 36501, 36722.

SAKARU BANKA
LATVIJAS KOMERCIBANKA A/S

visizdevīgākie depozītu noguldījumi valūtā

uz 6 mēnešiem - 32 % gadā

uz 3 mēnešiem - 24 % gadā

uz 1 gadu - 26 % gadā

par citiem mūsu pakalpojumiem Jūs uzziņājat

Preiļos Brīvības ielā 2 t. 24395

Rēzeknes telekomunikāciju centra Preiļu cehs paziņo, ka sākot ar 1994. gada 1. augustu mainās Lomu ATC abonētu telefona numuri no 777XX uz 197XX.

Firma «MERIT» piedāvā

- pārtikas produktus par Rīgas bāzes cenām,
- SECOND HAND no Beļģijas un Holandes (pakās 450-300 kg).

Tālr. Daugavpilī
254-52023.

Ar š.g. 26. jūliju tiek likvidēta firma «Avangards». Pretenzijas pieteikt triju mēnešu laikā.
Tālr. 23453.

Mazā biznesa pārstāvji, iestāžu darbinieki un citi interesenti!

Preiļu 1. vidusskola rīko kursus datortehnikas praktiskajā pielietošanā (iesācējiem un ar priekšzināšanām).
Uzziņas pa telefonu: 22084 darbdienās no 9.30 līdz 10.30.
Kursu sākums 1. augustā.

Agroserviss «Aizkalne» 1994. gada 28. jūlijā plkst. 14 darbnīcu teritorijā rīko kooperatīva biedriem tehnikas izsoli. Interesēties pa tālr. 54617.

TŪRISMA FIRMA «LATGALES TURS»

ātri, kvalitatīvi un par mērenu samaksu palīdzēs Jums noformēt vīzas uz Krieviju par Ls 10, uz Ukrainu par Ls 13, uz Baltkrieviju par Ls 10. Piedāvājam ceļazīmes uz Krimu un Palangu, uz sanatorijām Truskavecā, Eipatorijā, Druskininkos.

Mūsu adrese Daugavpilī, viesnīca «Latvija», 1. stāvs, 15. istaba. Tālr. 8-254-29821 darbdienās no 9 līdz 17, sestdienās no 9 līdz 12.

NOVADNIEKS

Laikraksts iznāk kopš 1950. gada 29. marta.
Redakcijas adrese: Aglonas ielā 1, Preiļi, LV-5301.
☎ 22059, 21759, 22154, 21996, 21985, 22305.
PASŪTĪJUMA INDEKSS 68169.

Izdod Preiļu rajona pašvaldības uzņēmums «Novadnieks»
REDAKTORS PĒTERIS PĪZELIS

Reģistrācijas apliecība № 1018.
Iespēsts SIA «SAB» Daugavpilī, Vaikas ielā 1. Ofsetiespiedums. 1 iespiedloksne.
Metiens 4876 eksemplāri. Pas. № 1194

Pārdod

četrus mēnešus vecu teliti. Tel. 23646 vakaros;

govu. Zvanīt 50410;

1,5 gadus vecu teli. Tālr. 21059;

kumeļu. Tel. 18173;

aitas ar jēriem un piena govju teliti. Tālr. 46790;

aitas. Tālr. 22893;

motobloku MTZ-05 ar agregātiem, zirga atsperecēšas. Tel. 21007;

M-2140, 1984.g., labā tehniskā kartībā. Tel. 24392 no 20 līdz 22;

steidzamu automašīnas VAZ-2106.3. 1991.g., un Opel Ascona, 1982.g. Tel. 59293;

automašīnu Ford. Zvanīt 23112 vakaros;

Opel Ascona, 1980.g., 1,9, āķis, stereo, ļoti labā tehniskā stāvoklī un izskatā, USD 1650. Tālr. 43756 vakaros;

steidzīgi un lēti Mercedes Benz-250, motors 2,5 l, lūka, stūres pastiprinātājs, āķis, magnetofons. Tālr. 59395;

M-2140 pēc avārijas. Tel. 44361;

Eroz-762. Tel. 44361;

Opel Rekord, 1978.g., Ls 625, saliekamo koka māju par Ls 700, būvmateriālus vai MAINA. Tel. 77160 no 7 līdz 9 vai pēc 22;

Ford Escort, 1980.g., Ls 750 un VAZ-21011, 1978.g., Ls 560. Tel. 58653, 43666 no rīta vai vakarā;

M-2140. Tālr. 21329;

M-412, 1986.g. Zvanīt 42157 pēc 20;

ZAZ-968 M rezerves daļām. Zvanīt 54648;

pārseguma paneļus 5,80 x 1 m, MTZ smagos diskus. Tālr. 18340;

steidzami mājas pamatus Līvānos. Cena pēc vienošanās. Tālr. 44295 jebkurā laikā;

Līvānu māju Upmalā. Tālr. 50419;

riepas ar kamerām traktora piekabe un kūtsmēslu ārdītājam par Ls 20. Tālr. 23798;

māju Preiļos, Pļaviņu ielā 10. Tālr. 23316, 23760.

Pērk

sēnes (gailenes). Tālr. 24483;

gaļu. Samaksa tūlītēja. Tālr. 43934;

sertifikātus. Cena no Ls 0,60 līdz Ls 1 par sertifikātu. Tel. 44295, 43751;

sertifikātus. Cena no 0,60 līdz 0,80 Ls par vienu. Tel. 50313 no 20 līdz 22;

šiferi. Tālr. 34443.

Dravnieku pamatskola aicina darbā zēnu darbnīcības skolotāju.

Zvanīt 59240.